

АКАДЕМИЈА УМЕТНОСТИ

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

-обавезна садржина- свака рубрика мора бити попуњена

(сви подаци уписују се у одговарајућу рубрику, а назив и место рубрике не могу се мењати или изоставити)

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ	
<p>1. Датум и орган који је именовao комисију 31.03.2016. године, Наставно уметничко научно веће Академије уметности Нови Сад</p> <p>2. Састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен: др Мирјана Францешко, редовни професор, Теоријска и примењена психологија, Факултет за правне и пословне студије др Лазар Вркатић Нови Сад; др Дубравка Лазић, доцент, Филмологија, Академија уметности у Новом Саду; др Живко Поповић, редовни професор, Филмологија, Академија уметности у Новом Саду - ментор.</p>	
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ	
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Миљан, Марко, Војновић.</p> <p>2. Датум рођења, општина, држава: 26.07.1967., Нови Сад, Србија.</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија – мастер и стечени стручни назив -</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија -</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: Факултет за менаџмент, Привредна академија, Нови Сад, <i>Концепт драјвера као корелата стила руковођења</i>, Менаџмент, јун 2007.</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: Менаџмент.</p>	
III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ: Корелација концепата психодраме и социодраме са редитељским методом Желимира Жилника.	
IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ: Навести кратак садржај са знаком броја страна, поглавља, слика, шема, графикана и сл.	
1. Увод.....	9
2. Психодрама.....	17
2.1. Увод у основе психодраме.....	18
2.1.1. Дефиниција и основе психодраме.....	20
2.1.2. Историјат психодраме.....	31
2.1.3. Филозофске основе психодраме.....	36
2.1.3.1. Дефиниција спонтаности.....	37
2.1.3.2. Основне функције спонтаности.....	39
2.1.3.3. Фактори порекла спонтаности.....	40

2.1.3.4. Форме испољавања спонтаности.....	41
2.1.3.5. Концепти на којима се базира теорија спонтаности.....	43
2.1.3.6. Имплементација теорије спонтаности у раду са клијентима.....	44
2.1.3.7. Сублимација теорије спонтаности и Моренова постулација филозофских упоришта психодраме у односу на раније теорије.....	46
2.1.4. Психолошке основе психодраме.....	52
2.1.4.1. Психодраматска теорија улога.....	52
2.1.5. Основни елементи психодраме.....	56
2.1.6. Регистар психодрамских појмова – терминологија психодраме.....	62
2.1.6.1. Психодрамске технике.....	71
2.1.6.2. Основни делови психодрамске сеансе.....	81
2.1.7. Кључне карактеристике психодрамског процеса, улога психодраматичара и етичка начела.....	86
2.1.8. Теоријска систематизација и обука у психодрами.....	90
2.2. Социодрама.....	92
2.2.1. Појмовно одређење и дефиниција социодраме.....	101
2.3. Примена психодраме и социодраме.....	107
2.4. Повезаност психодраме и социодраме са другим правцима.....	111
2.5. Психо-социодрама и драмско стваралаштво.....	116
2.6. Корелацијски фактори истраживања у дисертацији 1.....	131
3. Докудрама.....	132
3.1. Аналитички образац докудрамског жанра.....	141
3.1.1. Документарни призори у докудрами.....	146
3.1.2. Документарно-играни призори у докудрами.....	148
3.1.3. Играни призори у докудрами.....	150
3.2. Корелација психо-социо драме и докудраме.....	151
3.3. Корелацијски фактори истраживања у дисертацији 2.....	154
4. Карактеристике филмске методологије Желимира Жилника.....	155
4.1. Биографски подаци и хронолошки преглед филмских тенденција које су утицале на ауторску оријентацију Желимира Жилника.....	156
4.2. Специфичности Жилниковог докудрамског поступка.....	164
4.3. Класификација Жилникових филмова према методолошким карактеристикама .180	
4.4. Корелацијски фактори истраживања у дисертацији 3.....	183
5. Елементи психодраме и социодраме у филмском стваралаштву Желимира Жилника – студија случаја.....	184
5.1. Закључна запажања о корелативном односу психодраме и социодраме са филмском методологијом Желимира Жилника.....	233
5.2. Корелација основних методолошких одредница и начела психо- социодраме и Жилникове методологије.....	235
5.2.1. Подударност-сродност Жилникове методологије са психо-	

социодрамским приступом и правилима.....	253
5.2.2. Аналогија Жилниковог процеса стварања са карактеристикама психо-социодрамске структуре процеса.....	265
6. Импликације истраживачких увида у сценској пракси и методологији рада на обуци драмских стваралаца.....	271
7. Закључак.....	272
8. Прилози.....	275
8.1. Прилог 1. Интервју са Жилником.....	275
8.2. Прилог 2. Филмски опус Желимира Жилника.....	298
9. Литература.....	315

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Прво поглавље је *Увод*. У њему Кандидат износи и образлаже основне елементе свог истраживања. За његов циљ он поставља истраживање аналогично које постоје између концепата и методологије психодраме и социодраме, с једне стране, и, с друге, стваралачких поступака аутора докудраме, на примеру сценаристичке и редитељске методологије новосадског филмског редитеља Желимира Жилника. Дисертација афирмише такав приступ, то јест прожимање и преузимање идеја и поступака између две различите области, психодраме и докудраме. Кандидат износи две основне хипотезе које жели да докаже током истраживања: прва гласи да концепти психодраме и социодраме могу бити применљиви у функцији методолошког поступка у процесу стварања филмске приче, чиме се постиже темељност, веродостојност и систематичност истраживања одабране тематике на филму; друга хипотеза гласи да постојање евидентних корелативних елемената психо и социодраме у методологији рада на филму Желимира Жилника представља важно упориште ауторовог специфичног методолошког поступка, којим користи рефлексивни потенцијал докудрамске форме у балансу између индексичности документаризма и фикцијске разраде играног кода. У *Уводу* Кандидат даје и преглед литературе коју ће користити током истраживања и образлаже структуру дисертације.

Увод садржи све елементе релевантне за истраживање.

Друго поглавље носи наслов *Психодрама*. Састоји се из два велика потпоглавља: *Увод у основе психодраме* и *Социодрама*.

У првом потпоглављу *Увод у основе психодраме* Кандидат излаже дефиницију психодраме и кратак историјат њеног настанка. Затим посебно објашњава један од темељних појмова на којима се заснива психодрама – појам спонтаности. Он истиче основне функције спонтаности, њене факторе порекла и форме испољавања, концепте на којима се заснива теорија спонтаности и њену имплементацију у раду на психодрамској сеанси. Такође, објашњава Моренову постулатију филозофских упоришта психодраме у односу на раније теорије.

Затим Кандидат разматра психолошке основе психодраме: психодраматску теорију улога, основне елементе психодраме, даје регистар психодрамских појмова, то јест терминологију психодраме, излаже психодрамске технике, основне делове психодрамске сеансе, кључне карактеристике психодрамског процеса, улогу психодраматичара и етичка начела на којима се заснива психодрама, и излаже теоријску систематизацију и системе обуке у психодрамама.

У другом потпоглављу, под насловом *Социодрама*, Кандидат износи појмовно одређење и дефиницију социодраме, објашњава примену психодраме и социодраме, као и њихову повезаност са другим областима живота и рада. Посебно се анализира веза психодраме и социодраме са драмским стваралаштвом.

На крају поглавља у коме износи основе психодраме и социодраме, Кандидат издваја њихове елементе које ће као корелацијске параметре користити ради компарације методологије рада на психодрамама и социодрамама са редитељском методологијом коју Желимир Жилник примењује приликом рада на својим филмовима. Он издваја следеће корелацијске параметре: основна начела психодраме, као и кључне елементе специфичног приступа раду са актерима; филозофске основе психодраме са њеним кључним концептима: спонтаност,

креативност и „с“ фактор; историјски корени који се базирају на елементима концепта психодрамске теорије улога; одабране психодрамске технике чије елементе можемо идентификовати у методолошком поступку Желимира Жилника; структура и елементи процеса психодраме и социодраме; социометријске и социодрамске карактеристике.

Друго поглавље дисертације даје свеобухватан опис психодраме и социодраме и прецизно издваја оне елементе који су важни за поређење њихових методологија рада са методологијом рада на филму у случају филмског сценаристе и редитеља Желимира Жилника.

Треће поглавље носи наслов *Докудрама*. Термини докуфикција или докудрама подразумевају филмски жанр који Кандидат повезује са социодрамом, онако како је описао у претходном поглављу. Своје излагање о докудрами Кандидат темељи на радовима више теоретичара, пре свега на књигама Била Николса (Bill Nichols) *Репрезентовање реалности* (*Representing reality*, 1991) и Белтона (Belton, J. Rutgm.) *Докуфикција: есеји о пресеку документарног и играног стварања филма* (*Docufictions: essays on the intersection of documentary and fictional filmmaking*, 2006).

Треће поглавље се састоји из три потпоглавља, од којих је прво *Аналитички образац докудрамског жанра*. У њему се, на основу теоријских поставки Џонатана Корнера (Jonathan Corner), који је успоставио аналитички образац докудраме, разматрају документарни, документарно-играни и играни кодови у докудрами. У другом потпоглављу под насловом *Корелација психо-социодраме и докудраме* истичу се паралеле између психодраме и социодраме са једне и докудраме с друге стране, наиме прве истражују реалност путем одигравања драмске радње, док се докудрама заснива на драмској реконструкцији документарних призора. Њихови циљеви су различити (код првих циљ је терапијски, а код докудраме уметнички), али се методи често и неочекивано подударају. У трећем потпоглављу под насловом *Корелацијски фактори истраживања у дисертацији 2* Кандидат наглашава она својства докудраме која ће у даљем току истраживања пронаћи у Жилниковој сценаристичкој и редитељској методологији.

У трећем поглављу Кандидат успешно представља докудрамски филмски жанр и исто тако указује на она његова својства која су од значаја за анализу редитељске поетике Желимира Жилника.

Четврто поглавље дисертације носи наслов *Карактеристике филмске методологије Желимира Жилника*. Састоји се од четири потпоглавља. Прво је *Биографски подаци и хронолошки преглед филмских тенденција које су утицале на ауторску оријентацију Желимира Жилника*, засновано је на широкој литератури, пре свега на књизи књизи Петра Јончића *Филмски језик Желимира Жилника* из 2002. године. Друго потпоглавље је *Специфичности Жилниковог докудрамског поступка* у коме Кандидат, за разлику од већине истраживача Жилниковог филмског опуса који наглашавају идејно-критичку страну његовог дела, издваја она својства његове редитељске методологије која га приближавају методама психодраме и социодраме. Кандидат заступа мишљење да су најизразитији аутори докудрамског правца, па тако и Жилник, пре свега посматрачи реалности, а не њене судије, а да је истински потенцијал тог филмског жанра у одређеној субверзивној рефлексивности којом се дестабилизује граница између стварности и

фикције. У том смислу Кандидат издваја и анализира три основна својства Жилникове редитељске методологије: комбиновање посматрачког документаризма, (докудраматизације, то јест реконструкције стварних збивања) и фикције; специфичност рада са глумцима и натуршчицима; аутентичност редитељско-сценаристичког поступка. Треће потпоглавље носи наслов *Класификација Жилникових филмова према методолошким карактеристикама* у коме се Кандидат ослања на класификацију коју је 2013. године осмислила Ања Ивековић-Мартинис. У четвртом потпоглављу *Корелацијски фактори истраживања у дисертацији 3* Кандидат истиче да су кључни обрасци и поступци Жилникове редитељске методологије еквивалентни психодрамским и социодрамским методама, и да ће та екваленција бити анализирана у следећем поглављу.

Пето поглавље носи наслов *Елементи психодраме и социодраме у филмском стваралаштву Желимира Жилника – студија случаја*. Ово је најважнији део рада, јер се у њему, кроз анализу Жилникових филмова, трага за одговорима на најважније питање које ово истраживање поставља, на питање каква је корелација концепата психодраме и социодраме са редитељским методом Желимира Жилника. Кандидат разматра велики број Жилникових филмова, у неким наглашава појединачне елементе који кореспондирају са елементима психодраме и социодраме, а друге анализира опширније и детаљније. Детаљније разматра филмове: *Журнал о омладини на селу, зими* (1968), *Пионери малени ми смо војска права, сваког дана ничемо ко зелена трава* (1968), *Незапослени људи* (1968), *Рани радови* (1969), *Липањска гобања* (1969), *Црни филм* (1971), *Жене долазе* (1972), *Слобода или стрип* (1972), *Устанак у Јаску* (1972), *Молба* (*Antrag*, 1974), *Растанак* (*Abschied*, 1975), *Инвентар* (*Inventur Metzstrasse 11*, 1975), *Под заштитом државе* (*Unter Denkmalschutz*, 1975), *Кућни ред* (*Hausordnung*, 1975), *Болест и оздрављење Буде Бракуса* (1980), *Вера и Ержика* (1981), *Прво тромесечје Павла Хромиша* (1983), *Друга генерација* (1984), *Вруће плате* (1987), *Стара машина* (1989), *Друг Тито по други пут међу Србима* (1994), *Cosmogirls* (2000), *Тврђава Европа* (2000), *Европа преко плота* (2005), *Кенеди се враћа кући* (2003), *Кенеди се жени* (2007), *Стара школа капитализма* (2009), *Пирика на филму* (2013), *Дестинација Србистан* (2014).

У петом поглављу су још два потпоглавља, прво носи наслов *Закључна запажања о корелативном односу психодраме и социодраме са филмском методологијом Желимира Жилника*, у коме Кандидат констатује, на основу спроведеног истраживања, да је потврђена хипотеза која је постављена на почетку истраживања о корелацији метода психодраме и социодраме са редитељском методологијом Желимира Жилника. У другом потпоглављу под насловом *Корелација основних методолошких одредница и начела психо-социодраме и Жилникове методологије*, Кандидат наводи најочљивије корелативне тачке и пресеке психо-социодрамског принципа са принципима Жилниковог редитељског рада. Кандидат издваја више десетина елемената заједничких психодрами и социодрами са једне и Жилниковог редитељског метода са друге стране, чиме заокружује опширан и убедљив доказни поступак хипотезе коју је успоставио на почетку истраживања.

Шесто поглавље *Импликације истраживачких увида у сценској пракси и методологији рада на обуци драмских стваралаца* поставља занимљиво питање

могућности коришћења искустава психодраме и социодраме у обуци драмских стваралаца.

Седмо поглавље је *Закључак*. У њему Кандидат сумира резултате истраживања, закључујући да нас ово истраживање води продубљивању наших сазнања о везама поступака из две различите области, терапијског рада и филмског стваралаштва. Жилников уметнички поступак даје аутентичним ликовима прилику да изразе оно што у условима свог свакодневног живота нису у могућности, а тиме да на неки начин изразе своје жеље, патњу и потребу за правдом и истином. Такође, ово истраживање је остварило циљ да покаже низ могућности и вредности докудрамског жанра и поступка, као и да постави питање о педагошким принципима на којима би се вршила обука стваралаца овог усмерења.

Осмо поглавље су *Прилози*. Први је *Интервју са Желимиром Жилником*, који је Кандидат водио за потребе овог истраживања, а други је *Филмски опус Желимира Жилника*, у коме су побројани сви филмови овог аутора, са основним филмографским подацима.

Девето поглавље је *Литература*. Она садржи 61 књигу, 28 текстова објављених у часопису и 38 електронских извора. Наведене књиге и текстови успешно су коришћени током истраживања и писања дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у часопису са ISI листе односно са листе министарства надлежног за науку када су у питању друштвено-хуманистичке науке или радове који могу заменити овај услов до 01.јануара 2012. године. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

<p>Војновић, М. <i>Однос филмских и социјалних улога у докудрами на примеру редитељске методологије Желимира Жилника</i>. 3. Зборник радова Академије уметности: Академија уметности Нови Сад 2015.</p> <p>Војновић, М. <i>Социодрама на филму</i>. 2. Зборник радова Академије уметности: Академија уметности Нови Сад 2015.</p> <p>Војновић, М. <i>Психодрама као корелативна парадигма у функцији спровођења креативног процеса и обуке глумаца и редитеља</i>. Зборник поводом оснивања Центра за истраживање уметности: Академија уметности Нови Сад 2014.</p> <p>Војновић, М. Јовановић Weiss, S. <i>We build tomorrow – Говор простора</i>. Страда Нови Сад и Музеј савремене уметности Војводине, 2013.</p>
<p>VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА</p> <p>Истраживање прецизно издваја оне елементе психодраме и социодраме који се могу довести у везу са методологијом рада на докудрами на примеру редитељске методологије међународно афирмисаног новосадског редитеља Желимира Жилника. Резултати дисертације продубљује наша сазнања о везама поступака из две различите области, терапијског рада и филмског стваралаштва. Жилников уметнички поступак даје аутентичним ликовима прилику да изразе оно што у условима свог свакодневног живота нису у могућности, да изразе своје жеље, патњу и потребу за правдом и истином. Тиме се терапијски методи стављају у функцију филмског стварања и интегришу у специфичну редитељску методологију какву је током успешне стваралачке каријере развијао Желимир Жилник. Такође, ово истраживање показује низ могућности и вредности докудрамског жанра и поступка и указује на педагошке принципе на којима би се вршила обука стваралаца овог усмерења.</p>
<p>VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.</p> <p>Резултати овог истраживања су изложени на систематичан и прегледан начин.</p>
<p>IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање:</p>
<p>1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме Да.</p>
<p>2. Да ли дисертација садржи све битне елементе Да.</p>
<p>3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци Ова дисертација по први пут истражује повезаности метода психодраме и социодраме са једне стране и метода стварања докудраме на примеру филмског опуса афирмисаног новосадског филмског ствараоца Желимира Жилника. Такође,</p>

истраживање даје одговоре на питања о педагошким принципима на којима би се вршила обука стваралаца овог усмерења.
4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања Нема недостатака, јер је потпуно је испуњен план наведен у пријави теме.
X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана

НАВЕСТИ ИМЕ И ЗВАЊЕ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ
ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Мирјана Францешко, редовни професор

др Дубравка Лазић, доцент

др Живко Поповић, редовни професор - ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај.